

บทที่ 5

ประเทศฝรั่งเศสภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

ก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 1 จะยุติลงนั้น นายปวงกาเร่ (Poincare) เป็นประธานาธิบดี และ นายเคลมองโซ (Clemenceau) เป็นนายกรัฐมนตรี เขาเป็นผู้มีบทบาทมากในการเจรจาสันติภาพ ที่กรุงปารีส เขาต้องการเรียกร้องค่าปฏิกรรมสงครามให้มากเท่าที่จะทำได้เรียกร้องแคว้นอาลซาส และลอเรนท์ (Alsace, Lorraine) กลับคืนจากเยอรมนี และพยายามไม่ให้เยอรมนีกลับฟื้นตัวได้อีกเลย ด้วยการจำกัดกำลังทหาร กำลังอาวุธ แบ่งดินแดน และห้ามรวมกับออสเตรีย เป็นต้น¹ ในปีแรก ฝรั่งเศสได้ค่าปฏิกรรมสงคราม 52 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด แต่ปีต่อมาได้รับ 32 พันล้านดอลลาร์ทองคำ

ภายหลังสงครามเศรษฐกิจของฝรั่งเศสตกต่ำลงมาก ฝรั่งเศสเป็นสนามรบ ดังนั้นจึงได้รับความเสียหายจากการทำสงครามมากที่สุด สูญเสียชีวิตทหาร พลเรือน ทหารภัยพิบัติ ตลอดจนจนอาวุธ ยุทโธปกรณ์ นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังมีหนี้สินมากมาย รุสเซียซึ่งเคยเป็นลูกหนังก่อนก็ประกาศงดการใช้หนี้ เนื่องจากเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ค่าปฏิกรรมสงครามจากเยอรมนีได้เป็นถ่านหินและเหล็ก ทำให้สินค้าของฝรั่งเศสขายไม่ออก

การเมืองหลังสงคราม

ใน ค.ศ. 1919 ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลคือพรรคกลุ่มชาติ (Bloc National) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายขวาได้เป็นรัฐบาล มีนายมิลเลอรองค์ (Millerand) เป็นนายกรัฐมนตรี และนายปอลเดชานแนล (Paul Deschanel) เป็นประธานาธิบดี นายเดชานแนล (Deschanel) บริหารประเทศจนถึง ค.ศ. 1920 ล้มป่วยและพ้นจากตำแหน่งไป นายมิลเลอรองค์ (Millerand) ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีต่อมา นายอริสติด บริยอง (Aristide Briand) เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีต่างประเทศ นายปอล ดูแมร์ (Paul Doumer) เป็นรัฐมนตรีการคลัง รัฐบาลฝ่ายขวาบริหารประเทศมาจนถึง ค.ศ. 1924

จากการสงคราม ฝรั่งเศสได้รับความบอบช้ำมาก รัฐบาลชุดนี้ต้องรับภาระในการฟื้นฟูประเทศหลังสงคราม กู้เงินจากธนาคารมาใช้จ่าย เงินค่าปฏิกรรมสงครามจากเยอรมนีก็ได้ไม่พอเพียงกับการใช้จ่าย ค่าของเงินตกต่ำมาก การเศรษฐกิจก็ล่าหลังประเทศอื่น มีแต่การอุตสาหกรรมขนาดเล็ก การอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ยังไม่ก้าวหน้า ทางด้านการเกษตรก็ล่าหลัง ชาวนามีจำนวน

¹ดูรายละเอียดจากบทที่ 1

น้อย เนื่องจากเสียชีวิตไปในระหว่างสงคราม เมื่อฐานะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนบางกลุ่มหันไปนิยมลัทธิสังคมนิยมและทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล

ใน ค.ศ. 1920 พวกกรรมกรรถไฟพากันนัดหยุดงานเรียกร้องให้กิจการรถไฟเป็นของรัฐ รัฐบาลเข้าทำการปราบปรามและกำหนดให้กรรมกรทำงานวันละ 8 ชั่วโมง

นโยบายการต่างประเทศ

ฝรั่งเศสมีความรู้สึกว่ายูโดดเด็ยว ไม่แน่ใจว่าอังกฤษจะเป็นพันธมิตรที่ดีของตนหรือไม่ สหรัฐอเมริกาก็มีนโยบายโดดเดี่ยวไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยุโรป รัสเซียมีการปกครองตามระบอบคอมมิวนิสต์ เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจึงคิดที่จะเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศยุโรปตะวันออก เพื่อเป็นรัฐกันกระหนาบระหว่างรัสเซียกับยุโรปตะวันตก ป้องกันการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ประเทศที่ฝรั่งเศสเจริญสัมพันธไมตรีด้วยได้แก่ โปแลนด์ กลุ่มประเทศ Little Entente ได้แก่ยูโกสลาเวีย เชโกสโลวาเกีย และรูเมเนีย กับเบลเยียม ใน ค.ศ. 1920 และกับเช็กโกสโลวาเกีย ใน ค.ศ. 1924

โปแลนด์

โปแลนด์เป็นประเทศที่ตั้งขึ้นใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อได้รับเอกราชใหม่นั้น โปแลนด์มีปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนกับรัสเซีย และยุติลงด้วยสนธิสัญญาไรกา (Riga) ใน ค.ศ. 1920 โปแลนด์มีพิลซุสกี (Pilsudski) เป็นประมุข ฝรั่งเศสได้ทำสนธิสัญญาพันธมิตรกับโปแลนด์ใน ค.ศ. 1921² โดยให้เงินกู้แก่โปแลนด์ 300 ล้านฟรังก์เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ ได้สร้างเมืองท่ากาดิเนีย³ เพื่อใช้ติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ ฝรั่งเศสได้ผลประโยชน์จากโปแลนด์คือเป็นด่านป้องกันไม่ให้ลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่เข้ามาในยุโรปตะวันตก

ใน ค.ศ. 1934 โปแลนด์ได้ลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกันกับเยอรมนี เพื่อความปลอดภัยของตน

ใน ค.ศ. 1939 อังกฤษและฝรั่งเศสให้การรับรองโปแลนด์ในการที่จะให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือโปแลนด์เมื่อถูกรุกราน

²ฝรั่งเศสกับโปแลนด์เคยเจริญสัมพันธไมตรีในสนธิสัญญา Franco-Polish Pact ใน ค.ศ. 1921

³อยู่ติดกับดานซิก (Danzig) ซึ่งเป็นรัฐอิสระภายใต้การปกครองของสันนิบาตชาติ โปแลนด์ไม่สะดวกที่จะใช้เมืองดานซิก เพราะเคยเป็นของเยอรมนีมาก่อน

กลุ่มประเทศ Little Entente

ได้แก่ประเทศเชคโกสโลวาเกีย ยูโกสลาเวีย และรูเมเนีย รวมกลุ่มเป็นพันธมิตรใน ค.ศ. 1920 และเจริญสัมพันธไมตรีกับโปแลนด์ใน ค.ศ. 1921 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 เชคโกสโลวาเกีย มีการปกครองที่เรียบง่าย มีมาซาริก (Masaryk) เป็นหัวหน้ารัฐบาล เขาได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนแรก เชคโกสโลวาเกียหวังวิตกว่าพรรคนาซีเยอรมนีอาจเข้ารุกรานและยึดดินแดนที่มีชาวเยอรมนีอาศัยอยู่กลับคืนไป เชคโกสโลวาเกียจึงได้เป็นพันธมิตรกับรัสเซีย นอกจากนี้ยังต้องการรักษาไมตรีกับประเทศใกล้เคียงเพราะเชคโกสโลวาเกียไม่มีทางออกทะเล ต้องอาศัยประเทศใกล้เคียงในการขนส่งสินค้า และต้องการรักษาข้อตกลงในสนธิสัญญาสันติภาพในส่วนที่เกี่ยวกับตน ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลง จึงได้ร่วมมือกับรูเมเนียและยูโกสลาเวีย เรียกว่ากลุ่ม Little Entente ด้วยเหตุนี้กลุ่ม Little Entente⁴ จึงคอยสอดส่องไม่ให้เจ้าในราชวงศ์ แฮบสเบิร์ก (Hapsburg) กลับมาปกครองออสเตรียอีก และ เป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศส⁵ เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้เยอรมนีเข้ามารุกรานตน

ปัญหาในตะวันออกใกล้

ตามสนธิสัญญาเซฟร์ (Sèvres) ฝรั่งเศสจะได้ส่วนแบ่งดินแดนในเตอร์กี แต่เมื่อเคมาล ปาชา (Kemal Pasha) เข้ายึดอำนาจการปกครองในเตอร์กี ขับไล่กรีกรอกจากสมิร์นา (Smyrna) ได้รุกรมมาถึงชานัค (Chanak) ซึ่งกองทัพของฝรั่งเศสรักษาการณ์อยู่ด้วย แต่ไม่ทันที่สงครามจะเกิดขึ้น ฝรั่งเศสก็ถอนทหารออกไปก่อน

การเข้ายึดแคว้นรูห์ (Ruhr)

ใน ค.ศ. 1923 ฝรั่งเศสร่วมมือกับเบลเยียม⁶ ส่งกองทหารเข้าไปยึดแคว้นรูห์ (Ruhr) ซึ่งเป็นแหล่งที่สำคัญทางด้านอุตสาหกรรมของเยอรมนี โดยอ้างว่าเยอรมนีไม่ได้จ่ายค่าปฏิกรรมสงครามตามกำหนดวันเวลาที่ได้ตกลงไว้ ฝรั่งเศสกระทำโดยไม่ได้ปรึกษาอังกฤษก่อน เยอรมนีได้ทำการประท้วงการกระทำของฝรั่งเศส สนับสนุนให้คนงานโรงงานอุตสาหกรรมนัดหยุดงานทั่วไป ทำให้เศรษฐกิจของเยอรมนีตกต่ำลงไปอีก และเยอรมนีก็เอาเป็นข้ออ้างไม่จ่ายค่าปฏิกรรมสงคราม

ด้วยเหตุนี้ อังกฤษและฝรั่งเศสจึงไม่ได้รับเงินค่าปฏิกรรมสงครามทำให้เศรษฐกิจตกต่ำยิ่งขึ้น อังกฤษดำเนินนโยบายการต่างประเทศของฝรั่งเศสที่เข้าไปโดยไม่ได้ปรึกษา ก่อน แสดงให้เห็นว่านโยบายของฝ่ายพันธมิตรไม่สอดคล้องกัน

⁴กลุ่ม Little Entente ได้รับดินแดนที่เป็นส่วนแบ่งจากออสเตรีย

⁵ฝรั่งเศสเจริญสัมพันธไมตรีกับเชคโกสโลวาเกีย ใน ค.ศ. 1924 และกับยูโกสลาเวียใน ค.ศ. 1927

⁶ฝรั่งเศสเจริญสัมพันธไมตรีกับเบลเยียมอย่างลับ ๆ ใน ค.ศ. 1920

รัฐบาลฝ่ายซ้าย (Cartel des Gauches)

การเข้ายึดแคว้นรุห์ (Ruhr) ทำให้รัฐบาลฝ่ายขวาของ นายอริสติด บรียอง (Aristide Briand) ขาดการสนับสนุนจากประชาชน ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. 1924 พรรคการเมืองฝ่ายซ้าย จึงได้เป็นรัฐบาล มีนายเอดูอา แอริโอ (Edouard Herriot) ได้เป็นนายกรัฐมนตรี และนายคูแมก (Doumerque) ได้เป็นประธานาธิบดีต่อมา นายแอริโอ เป็นคนเข้มแข็งแต่ขาดการตัดสินใจที่ดี รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย แต่ไม่เพิ่มภาษี เศรษฐกิจตกต่ำ เกิดภาวะเงินเฟ้อ และเกิดการจลาจลในซีเรียและมอร็อกโค รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไขได้

คณะรัฐบาลรวมชาติ (Union National)

ประชาชนเล็กสนับสนุนฝ่ายซ้ายและหันมานิยมฝ่ายขวา รัฐสภาและประธานาธิบดีจึงได้เชิญนายปวงกาเร่ (Poincare) จัดตั้งคณะรัฐบาลรวมชาติขึ้น ใน ค.ศ. 1928 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นพวกฝ่ายขวา รัฐบาลชุดนี้รีบแก้ไขฐานะการเงินอย่างรีบด่วนโดยเพิ่มภาษีรายได้ ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ลดเงินเดือนข้าราชการ ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

การเตรียมกำลัง

นอกจากจะฟื้นฟูประเทศทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ฝรั่งเศสก็เตรียมการพัฒนาทางด้านกำลังทหารและอาวุธด้วย มีกองทัพบกที่เข้มแข็งและกองทัพอากาศที่มีอาวุธอันทันสมัย เป็นต้น รัฐบาลจ่ายเงินหลายพันล้านฟรังก์เพื่อสร้างแนวป้องกันมาจินด์ (Maginot Line) ตามเขตแดนที่ติดกับเยอรมัน และหลัง ค.ศ. 1930 ก็ได้สร้างแนวป้องกันตามเขตแดนที่ติดกับอิตาลีทั้ง ๆ ที่เยอรมนีถูกลดกำลังอาวุธและทหาร ฝรั่งเศสเร่งผลิตอาวุธและสะสมกองทัพ ผู้นำฝรั่งเศสก็ยังเกิดความกลัวภัยจากศัตรู เกรงว่าเยอรมนีอาจมีโครงการลับเพื่อเตรียมทำสงครามแก่แคว้นฝรั่งเศส บางทีก็คิดกลัวไปว่าเยอรมนีอาจจะกลายเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ร่วมมือกับรัสเซียทำการปฏิวัติโลก บางทีก็กลัวไปว่าเยอรมนีสะสมกำลังอาวุธอย่างลับ ๆ กลัวว่าอิตาลีจะให้การสนับสนุนเยอรมนีในการเรียกร้องให้แก้ไขสนธิสัญญาแวร์ซายส์ และฝรั่งเศสยังคิดหนักเมื่อเยอรมนีจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามไม่ครบกำหนดเวลา และใน ค.ศ. 1931 ได้ทำการคัดค้านไม่ให้เยอรมนีรวมกับออสเตรียแม้แต่ทางด้านเศรษฐกิจ

ฝรั่งเศสต้องการรักษาข้อตกลงในสนธิสัญญาแวร์ซายส์อย่างแน่นแฟ้น จึงได้ร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรในด้านต่าง ๆ ให้การสนับสนุนองค์การสันนิบาตชาติ

สนธิสัญญาโลคาร์โน (ค.ศ. 1925)

นายอริสติด บรียอง (Aristide Briand) ผู้แทนฝรั่งเศสได้ประชุมร่วมกับนายกุสตาฟ สเตรสมาน (Gustav Stresemann) แห่งเยอรมนีเพื่อทำความตกลงเกี่ยวกับสันติภาพในยุโรปที่เมืองโลคาร์โน

(Locarno) ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ในที่ประชุมมีผู้แทนฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม อังกฤษ อิตาลี โปแลนด์ และเชคโกสโลวาเกีย สนธิสัญญารวม 5 ข้อด้วยกัน แต่สิ่งที่สำคัญคือเรื่องพรมแดน ฝรั่งเศส เบลเยียมและเยอรมนี ให้เป็นไปตามข้อตกลงในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ให้อิตาลีและอังกฤษ รับประกัน ฝรั่งเศสจะต้องถอนทหารออกจากเขตฝั่งซ้ายของแม่น้ำไรน์ เยอรมนีจะต้องรับรู้การสูญเสีย อาลซาสและลอเรนท์ และเขตปลอดทหารไรน์แลนด์ ถ้ามีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นจะต้องมีการประนีประนอมกันเยอรมนีทำความตกลงเช่นเดียวกันนี้กับโปแลนด์และเชคโกสโลวาเกีย

สนธิสัญญาปารีส (Pact of Paris) ค.ศ. 1928

ใน ค.ศ. 1928 นายบริยง รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศฝรั่งเศสได้ทำความตกลงกับนายแฟรงค์ บี เคลลอก (Frank B. Kellogg) รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เรียกว่า Briand-Kellogg ประเทศที่เข้าร่วมอื่น ๆ มีอังกฤษ เยอรมนี รุสเซีย มีประเทศอื่น ๆ เข้าร่วมด้วยรวมเป็น 65 ประเทศ เพื่อให้สหรัฐอเมริกาช่วยรักษาสันติภาพไม่ให้ประเทศใดรุกรานฝรั่งเศส ถ้ามีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นจะไม่ทำสงครามกัน

พรรคความชาติบริหารประเทศมาถึง ค.ศ. 1932 จึงได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ พรรคฝ่ายซ้ายได้รับชัยชนะ มีนายแอร์โอ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลฝ่ายซ้ายไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ ได้จ่ายเกินรายได้ รัฐบาลไม่กล้าเก็บภาษีเพิ่ม จึงต้องมีการเลือกตั้งกันใหม่และบ่อยครั้ง ในระหว่าง ค.ศ. 1932 - 1934 มีการเปลี่ยนคณะรัฐบาลถึง 6 คณะ

ใน ค.ศ. 1934 นายโชตอง (Chautemps) ได้จัดตั้งรัฐบาลขึ้น รัฐบาลชุดนี้ปรับปรุงเศรษฐกิจและปราบคดีทุจริตที่เป็นเรื่องอื้อฉาวในเวลานั้น คือคดีสตาวิสกี⁷ (Stavisky) มีนักการเมืองบางคน พัวพันอยู่ด้วย ผลของการสอบสวน นักการเมืองเหล่านั้นถูกไล่ออกจากราชการ และนายโชตองก็ลาออกไปด้วย

ผลจากเรื่องอื้อฉาวนี้ ทำให้พวกคอมมิวนิสต์ตื่นตัวที่จะต่อต้านรัฐบาล ประชาชนไม่ไว้วางใจ คณะรัฐมนตรี หนังสือพิมพ์ Action Francaise ซึ่งเป็นปากเสียงให้พวกนิยมเจ้า (Royalist) นอกจากนี้ยังมีสมาคมอื่น ๆ เช่นสมาคมกางเขนไฟ (Cross of Fire) ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบเผด็จการ ประธานาธิบดีเลบรึง (Lebrun) จึงเชิญนายกัสตง ดูแมก (Gaston Doumerque) เป็นนายกรัฐมนตรี จัดตั้งคณะรัฐบาลขึ้น คือรัฐบาลรวมกลุ่มชาติ (National Concentration)

รัฐบาลของนายดูแมกต้องเผชิญกับปัญหาการจลาจลของพวกคอมมิวนิสต์ และพวกฟาสซิสต์ เพื่อล้มสาธารณรัฐ นายดูแมกพยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญ คือ ห้ามสมาชิกสภาเสนอรายจ่ายเพิ่ม

⁷ เป็นนักลงทุนชาวยิวได้ทำสัญญากู้เงินหลายล้านฟรังก์ เพื่อนำไปลงทุน แต่ทำการฉ้อโกง และฆ่าตัวตายต้นปี 1934

และให้นายกรัฐมนตรีควบคุมอำนาจของรัฐสภาได้ แต่ฝ่ายค้านไม่เห็นด้วย เขาจึงพ้นจากตำแหน่งไป และนายปีแยร์ ลาวาล (Pierre Laval) ก็มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเช่นเดียวกับรัฐบาลชุดก่อน ๆ เขาไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาคนว่างงาน การเมือง สังคมและเศรษฐกิจ พวกคอมมิวนิสต์ได้ก่อการจลาจลในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1934

ใน ค.ศ. 1936 พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายคือพรรคแนวประชาชน (Front Populaire) ได้อำนาจจัดตั้งรัฐบาล (ค.ศ. 1936-1937) มีนายเลออง บลูม (Leon Blum) เป็นนายกรัฐมนตรี เขาได้ทำการปฏิรูปด้านต่าง ๆ คือพิจารณาตกลงระหว่างผู้แทนรัฐบาลและผู้แทนกรรมกรให้ทำงานสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง และไม่ลดค่าจ้างในวันหยุด ปรับปรุงการธนาคาร รัฐบาลเข้าควบคุมอย่างใกล้ชิดปราบปรามการเมืองและแก้ปัญหาหนี้หยุดงาน ทางด้านการทหาร รัฐบาลพยายามเร่งสร้างกำลังทัพ แต่ค่าของเงินฟรังก์ก็ตกต่ำลงมาก การทำนุบำรุงการทหารจึงไม่ดีเท่าที่ควร

ใน ค.ศ. 1938 นายดาลาดิเย (Daladier) ได้เป็นนายกรัฐมนตรีเขาพยายามแก้ปัญหาเศรษฐกิจและบำรุงกองทัพ แต่ไม่สามารถที่จะทำได้ จากการเปลี่ยนรัฐบาลกันบ่อยครั้ง การเกิดการจลาจลรัฐบาลอ่อนแอไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เกิดปัญหาคนว่างงาน ทำให้รัฐบาลของนายดาลาดิเยต้องดำเนินนโยบายการต่างประเทศ อย่างผ่อนปรน และเอาใจประเทศฝ่ายอักษะเช่นเดียวกับอังกฤษ

หลังจากการประชุมประเทศมหาอำนาจที่เมืองมิวนิค ยกแคว้นสุเดเตนให้แก่เยอรมนี โดยหวังว่าเยอรมนีจะไม่รุกรานดินแดนอื่น ๆ อีก ฝรั่งเศสคิดว่าคงจะปลอดภัยจากสงคราม แต่เมื่อเยอรมนีรุกรานโปแลนด์เมื่อกันยายน ค.ศ. 1939 ฝรั่งเศสปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับโปแลนด์ได้ประกาศสงครามกับเยอรมนีทันที

บทสรุป

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศฝรั่งเศสได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ชนะสงครามและได้มีส่วนในการร่างสนธิสัญญาสันติภาพ และเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ การปกครองในระยะแรกคือระหว่าง ค.ศ. 1919 - 1924 นั้น พรรคการเมืองฝ่ายขวา (Bloc National) ชนะการเลือกตั้ง ต้องเผชิญกับปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการคลัง เงินค่าปฏิกรรมสงครามจากเยอรมนีก็ไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย นายปวงกาเร่ (Poincaré) นายกรัฐมนตรีก็พยายามสร้างดุลยภาพทางเศรษฐกิจเพิ่มภาษีและปรับปรุงประเทศด้านอื่น ๆ แต่ไม่ได้ผล นอกจากนี้ฐานะการเมืองก็ไม่มั่นคง ฝรั่งเศสรู้สึกว่าคุณทอติงให้อยู่ตามลำพัง เมื่อสหภาพเกรสของสหรัฐอเมริกาปฏิเสธไม่ยอมรับสนธิสัญญาสันติภาพหลังสงคราม แต่ถึงกระนั้นฝรั่งเศสก็พยายามที่จะระงับไม่ให้เยอรมนีกลับฟื้นตัวอีก และการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของฝรั่งเศสทำให้ฝรั่งเศสประสบความสำเร็จมากที่สุด

เกี่ยวกับปัญหาการจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามของเยอรมนี ฝรั่งเศสต้องการให้เยอรมนีจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามให้มากที่สุด เนื่องจากฝรั่งเศสประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ มีหนี้สินมาก ต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาพัฒนาประเทศหลังสงคราม ฝรั่งเศสต้องการค่าปฏิกรรมสงครามโดยเร็วที่สุด เมื่อการจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามล่าช้าลง ฝรั่งเศสจึงเข้ายึดเมืองอุตสาหกรรมบนฝั่งแม่น้ำไรน์ (Rhine) ใน ค.ศ. 1921 เพื่อเป็นการบังคับให้เยอรมนีจ่ายค่าปฏิกรรมสงคราม และฝรั่งเศสร่วมมือกับเบลเยียม ส่งกองทหารเข้ายึดแคว้นรูห์ (Ruhr) ซึ่งเป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ทางด้านอุตสาหกรรมของเยอรมนี ซึ่งนำความเสียหายมาสู่เยอรมนีและฝ่ายสัมพันธมิตร กล่าวคือ เยอรมนีอ้างการยึดแคว้นรูห์ ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ และไม่มีเงินชำระค่าปฏิกรรมสงครามได้ตามกำหนดเวลา อังกฤษและฝรั่งเศสจึงได้รับค่าปฏิกรรมสงครามไม่เต็มที่และล่าช้า อังกฤษเองก็ตำหนิการกระทำของฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเคยเป็นมิตรกับรัสเซียตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 รัสเซียมีการปกครองตามระบอบคอมมิวนิสต์ ทำให้ห่างเหินไปจากฝรั่งเศสและประเทศประชาธิปไตยอื่น ๆ รัสเซียยกเลิกหนี้สินที่ทำกับต่างประเทศ รวมทั้งฝรั่งเศสด้วย ด้วยเหตุนี้ฝรั่งเศสจึงต้องการแสวงหาพันธมิตรจากกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออก ได้แก่ประเทศเชคโกสโลวาเกีย รุเมเนีย และยูโกสลาเวีย ซึ่งเรียกว่ากลุ่ม Little Entente ฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อต้านการรุกรานของเยอรมนีและออสเตรีย นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังผูกมิตรกับโปแลนด์ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและช่วยเรียกร้องดินแดนจากรัสเซียและเยอรมนี ฝรั่งเศสต้องการให้กลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกเป็นรัฐกันกระหนาบต่อต้านการรุกรานและการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย เข้ามาในยุโรปตะวันตก

นโยบายการต่างประเทศของฝรั่งเศสที่เข้มงวดกับเยอรมนีจนเกินไปนั้น ทำให้เยอรมนีหันไปผูกมิตรกับรัสเซีย กล่าวคือใน ค.ศ. 1922 รัสเซียและเยอรมนีได้ลงนามในสนธิสัญญาราปัลโล (Rapallo) ตกลงกันว่าถ้าประเทศคู่สัญญาถูกโจมตีจากประเทศเดียว อีกประเทศหนึ่งจะวางตนเป็นกลางทันที และรัสเซียยังให้ความช่วยเหลือทางด้านการทหารและเศรษฐกิจแก่เยอรมนี ให้สถานที่และให้ความสะดวกสบายแก่เยอรมนีในการฝึกหัดทหารและการบินในรัสเซีย เป็นการละเมิดข้อตกลงของสนธิสัญญาแวร์ซายส์ เยอรมนีให้คำแนะนำทางด้านเทคนิคและวิชาการต่าง ๆ แก่รัสเซีย เป็นการตอบแทน

ตามข้อตกลงในสนธิสัญญาโลคาร์โน (Locarno) ใน ค.ศ. 1925 นั้น ฝรั่งเศสได้รับประกันความปลอดภัยจากนานาชาติ และเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีและความปลอดภัยร่วมกันกับนานาชาติ แต่ใน ค.ศ. 1930 ฝรั่งเศสได้สร้างป้อมปราการตามแนวชายแดนที่ติดกับเยอรมนี คือแนวมาจินอตต์ (Maginot Line) เป็นกำแพงป้องกันการรุกรานจากเยอรมนีและเป็นการประกันความปลอดภัยเมื่อฝรั่งเศสต้องเผชิญกับเยอรมนี

ใน ค.ศ. 1924 ฝรั่งเศสได้ร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตรในแผนการดอว์ส (Dawes Plan) เพื่อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ค่าปฏิกรรมสงครามและเงินกู้แก่เยอรมนี และร่วมในแผนการยัง (Young's Plan) ใน ค.ศ. 1925 เพื่อความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่เยอรมนี และการร่วมในข้อตกลงมิวนิค (Munich Conference) ใน ค.ศ. 1938 เป็นการยอมให้เยอรมนีได้ครอบครองแคว้นซุเดเตน (Sudeten) ของเชโกสโลวาเกีย

อย่างไรก็ดี นโยบายการต่างประเทศของฝรั่งเศสก็เช่นเดียวกับอังกฤษเป็นนโยบายที่เอาใจประเทศฝ่ายอักษะ เพราะไม่พร้อมที่จะทำสงคราม เมื่อเยอรมนีละเมิดข้อตกลงในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ฝรั่งเศสต้องนิ่งเฉยเพราะไม่เข้มแข็งที่จะเข้าขัดขวางได้ และเมื่อเยอรมนีเข้ารุกรานโปแลนด์ใน ค.ศ. 1939 นั้น ฝรั่งเศสต้องปฏิบัติตามสัญญาที่เคยทำไว้กับโปแลนด์ คือเข้าช่วยเหลือโปแลนด์ประกาศสงครามกับเยอรมนี เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1939

คำถามทบทวน

1. การเข้ายึดแคว้นรูห์ (Ruhr) มีผลดีหรือเสียแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างไร จงวิจารณ์
 2. ถ้านโยบายการต่างประเทศของฝรั่งเศสสอดคล้องกับของอังกฤษ สงครามโลกครั้งที่ 2 จะเกิดขึ้นหรือไม่ จงวิจารณ์
 3. การที่ฝรั่งเศสเป็นมิตรกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันออกนั้น ให้ผลอย่างไรแก่ฝรั่งเศส
-